

לתתך עליון על כל הגוים

דברים כו, יט.

בשביל מה צריך יהודי שליטה על "ארצות גוים"

במזמור ק"ה שבתהלים שסיומו וחזרתו: "ויתן להם ארצות גוים גו' בעבור ישמרו חוקיו ותורותיו ינצורו הללויה", היינו, שהקב"ה מוסיף בהמשכת הברכות לבני ישראל, עד כדי כך, שנותן להם אפילו "ארצות גוים", ועל ידי זה ניתוסף בכל עניני העבודה דקיום התורה והמצוות – "ישמרו חוקיו ותורותיו ינצורו הללויה".

וביאור הענין – בהקדים: לכאורה, אינו מובן: מהו הפירוש "ויתן להם גו' בעבור ישמרו חוקיו גו'" – הרי הסדר הרגיל הוא להיפך, שכאשר "בחוקותי תלכו ואת מצוותי תשמרו", אזי זוכים לכל הברכות המנויות בפרשה, ואם כן, גם בנדון דידן צריך להיות כן, שכאשר "ישמרו חוקיו", אזי יתן להם "ארצות גוים"?!

והביאור בזה – על פי דברי הרמב"ם^[1] בביאור תוכן הענין דיעודים גשמיים בעולם הזה, אף ש"מתן שכרן של מצוות והטובה שנזכה לה אם שִׁמְרָנוּ דרך ה' הכתוב בתורה היא חיי העולם הבא" – שאין זה בגדר שכר, כי אם כדי לאפשר את העבודה עצמה, "שהבטיחנו בתורה שאם נעשה אותה... ונהגה בחכמתה תמיד, שיסיר ממנו כל הדברים המונעים אותנו מלעשותה... וישפיע לנו כל הטובות המחזיקות את ידינו לעשות התורה... כדי שלא נעסוק כל ימינו בדברים שהגוף צריך להן, אלא נשב פנויים ללמוד בחכמה ולעשות המצווה", ובלשון הכתוב: "ויתן להם גו' בעבור ישמרו חוקיו גו'", היינו, שנתית הברכות היא כדי ("בעבור") ש"ישמרו חוקיו".

אמנם, על פי זה אינו מובן, לכאורה, התוכן ד"ויתן להם ארצות גויים"?!
כדי ש"נשב פנויים ללמוד בחכמה ולעשות המצווה" – יש צורך ש"ישפיע לנו כל הטובות המחזיקות את ידינו לעשות התורה, כגון שובע ושלום וריבוי כסף וזהב", שכן, במצב כזה, "לא נעסוק כל ימינו בדברים שהגוף צריך להן, אלא נשב פנויים ללמוד בחכמה ולעשות המצווה":

אמנם, בנוגע ל"ארצות גוים" – אינו מובן: מהי השייכות ד"ויתן להם ארצות גויים" למצב ד"נשב פנויים ללמוד בחכמה ולעשות המצווה"? אדרבה, אם יתנו ליהודי ארץ שיש בה מיליון גויים, הרי זה יגרום שלא יהיה פנוי "ללמוד בחכמה ולעשות המצווה", מכיון שיהיה עסוק כל ימיו להשליט סדר ומשטר ב"ארצות גוים" שלא יזיקו זה את זה!?!...

מה לו ולצרה הזאת – טוען יהודי – וכי חסר לו פיזור הנפש לדאוג למצבם של מליוני גוים!?!... רצונו לשבת במנוחה ושלום, ללמוד תורה ולקיים מצוות, ולחנך את בניו ובנותיו בדרך התורה והמצווה, ואינו מחפש לעצמו צרות ובעיות ... שיצטרך לדאוג ל"ארצות גוים"!...

ועל זה באה ההוראה ... שהענין ד"ויתן להם ארצות גוים" הוא "בעבור ישמרו חוקיו ותורותיו ינצורו הללויה": שלימות עבודתם של ישראל ("ישמרו חוקיו גו'") היא – "לתקן עולם במלכות שד-י", היינו, לפעול גילוי אלקות בכל העולם כולו, כמו שכתוב^[2] "והיתה לה' המלוכה", "והיה ה' למלך על כל הארץ"^[3].

ועבודה זו נעשית על ידי זה ש"ויתן להם ארצות גוים", היינו, שנותנים לבני ישראל "ארצות גוים" כדי שיפעלו על כל אומות העולם שנמצאים שם, ובלשון הרמב"ם^[4]: "לכוף את כל באי העולם לקבל מצוות שנצטוו בני נח", אשר, עבודה זו פועלת את תיקון העולם בתכלית השלימות, בביאת משיח צדקנו, ש"יתקן את העולם כולו לעבוד את ה' ביחד, שנאמר^[5] כי אז אהפוך אל עמים שפה ברורה לקרוא כולם בשם ה' לעבדו שכם אחד"^[6].

וזהו "ויתן להם ארצות גוים גו' בעבור ישמרו חוקיו וגו'" – היינו, שנתנית "ארצות גוים" לבני ישראל (כדי שיפעלו על אומות העולם) היא "בעבור ישמרו חוקיו גו'", שכן, ענין זה נוגע לשלימות עבודתם של ישראל בתיקון העולם כולו.

ומסיים: "הללויה", היינו, שבכל העולם כולו (גם ב"ארצות גוים") פועלים את הענין ד"הללויה", אמירת שבת והלל להקב"ה (על דרך דרשת חכמינו ז"ל^[7] על הפסוק^[8] "כל הנשמה תהלל י-ה הללויה", "על כל נשימה ונשימה כו' צריך לקלס לבורא", היינו, שבת והלל להקב"ה מצד גדרי העולם).

ועל פי זה מובן גם שהענין ד"ויתן להם ארצות גוים" פועל ש"נשב פנויים ללמוד בחכמה ולעשות המצווה": כאשר יהודי יודע שתכלית הכוונה היא "לתקן עולם במלכות שד-י", היינו, שבכל העולם כולו יהיה הגילוי ד"והייתה לה' המלוכה" – הרי מובן, שכל זמן שישנה עדיין איזו פְּנָה נדחת בעולם, "ארצות גוים", שאינו מוכן עדיין לגילוי ד"והיתה לה' המלוכה" – כיצד יכול לשבת במנוחה!?!...

ולכן, דוקא כאשר "ויתן להם ארצות גוים", ושם פועלים את פעולתם בכל הקשור להשפעה על אומות העולם (נוסף על עבודתם בלימוד התורה וקיום המצוות, חינוך הבנים והבנות וכו') – אזי "נשב פנויים ללמוד בחכמה ולעשות המצווה", מכיון שמשלימים את עבודתם בתיקון העולם, "לתקן עולם במלכות שד-י".

קטע משיחת ש"פ וילך, ו' תשרי, בלתי מוגה

תו"מ ה'תשמ"ו ח"א ע' 84

- ^[1] הלכות תשובה רפ"ט
- ^[2] עובדי' א, כא.
- ^[3] זכרי' יד, ט.
- ^[4] הל' מלכים ח, י.
- ^[5] צפני' ג, ט.
- ^[6] רמב"ם שם ספי"א.
- ^[7] ב"ר פי"ד, ט. וש"נ.
- ^[8] תהלים קג, ו.

פרויקט זו נוסד בימי השבעה לזכרון ולע"נ הרב גבריאל נח וזוגתו רבקה הי"ד
- שלוחי כ"ק אדמו"ר במומבאי, אינדיא

נדפס ומופץ ע"י הרה"ת ר' שלמה לרר ומשפחתו שיחיו
שלמה נחמ"ה, צבי"ה זלאטע רייזל, שמואל, מנחם מענדל, ישראל אריה לייב, יוסף יצחק,
שניאור זלמן, חיה מושקא, אברהם דוד, אהרן, חנה